
Nejsem revolucionář

Nejsem revolucionář

Příští týden jmenuje prezident rektory čtrnácti vysokých škol. Je mezi nimi i Václav Hampl, který vystřídá na Karlově univerzitě Ivana Wilhelma.

LN Co si ve strukturovaném životopise budoucího rektora naší nejstarší univerzity nepřečteme?

Nevím, co chcete vědět. Třeba že jsem z pěti dětí?

LN To u nás není běžné. Čím byla maminka?

Učila španělštinu. Většinou po večerech v jazykové škole. Při tom stačila rodinu zvládat.

LN Dal se ještě někdo z vašich sourozenců na akademickou dráhu?

Ne. Já se po maturitě začátkem osmdesátých let hlásil na přírodovědeckou fakultu obor biologie. To byla tehdy škola, kam se nedostávalo lehce. Dost jsem se bál, že bez politických konexí nebudu mít šanci. Nervózně jsem si tehdy zjišťoval, jestli se třeba na medicínu, která taky přicházela v úvahu, nehlásilo méně lidí. Hlásilo, ale mně se již nepodařilo přesunout přihlášku. Nakonec mě ale i bez konexí vzali.

LN Dneska, když je možné podávat víc přihlášek, by pro vás byla situace asi jednodušší...

Bezpochyby. Určitě bych si jich v dnešní době podal několik a mezi tím by byly i lékařské fakulty. Ostatně na jedné dnes učím.

LN Specializoval jste se na fyziologii...

Ano, to byl takový komorní obor v rámci obecné biologie. Nakonec jsem nastoupil i aspiranturu.

LN Nenutili vás vstoupit do KSČ?

Tuhle věc naštěstí odstínil můj školitel. Uložili mi, aby na mne působil, protože než aspiranturu dodělám, musím v té straně být. Ale on mi to neřekl a zřejmě doufal ve změnu. Že bych měl vstoupit do strany, vyšlo najevo, až když jsem měl hotovou disertační práci a chystal se k obhajobě. To bylo někdy v září nebo v říjnu 1989. Tehdy mi to řekli dost natvrdo. Buď zažádám o vstup do komunistické strany, nebo aspirantura nebude.

LN Jak jste se rozhodl?

Myslel jsem, že budu muset aspiranturu zanechat. Jiná možnost pro mě nepadala v úvahu také kvůli rodinnému prostředí. Tatínek byl hned po osmačtyřicátém roce dokonce ve vězení. Ale naštěstí jsem nemusel svoji vědeckou kariéru obětovat, protože režim už končil.

LN Jak hodnotíte ty, kteří podlehli a do strany vstoupili?

Nepovažuji tak docela za svou zásluhu, že bych přes takovou věc nešel. Moji rodiče mi už v dětství vysvětlili, o co jde. Mnozí jiní vyrůstali v opačném působení a museli si tu věc vyřešit časem sami. Znáám některé, kteří byli ochotni do KSČ jít, a přesto byli podle mého názoru kvalitními lidmi. Přirozeně zdaleka ne všichni.

LN V roce 1990 jste získal stipendium pro výzkumnou práci na Minnesotské univerzitě v USA.

Ano, šlo o Prosek Fellowship neboli Proškovo stipendium, určené pro někoho, kdo dělá biomedicínu a je z Česka. To na mne krásně sedlo. Odjel jsem do Států a strávil tam nakonec pět let.

LN To jste byl ještě svobodný?

Nikoliv. Měl jsem ženu a dvouletého syna. V propozicích z Minnesoty bylo upozornění, že suma nepostačí na to, aby stipendista mohl přijet i s rodinou. Já to přesto udělal a při určité skromnosti jsme to zvládli.

LN Všímal jste si tehdy rozdílů mezi tamní univerzitou a Univerzitou Karlovou?

Tenkrát ten rozdíl byl veliký. Dneska převládají spíše podobnosti. Já se ovšem účastnil daleko víc výzkumu než klasického pregraduálního vzdělávacího procesu. Moje žena naproti tomu nějaké studium na Minnesotské univerzitě sama zažila. Vnímám, že tam téměř neznají ústní zkoušení, na všechno se píše testy a součástí studia je také hodně esejí. Na pregraduální čili bakalářské úrovni se studenti s profesory příliš nevidí. Profesor napíše tlustou učebnici, kterou všichni mají a pečlivě ji studují, výuku ale vedou zejména doktorandi. Naopak na postgraduální úrovni je student s profesorem skoro v kolegiálním vztahu, pobývají často v jedné laboratoři nebo v jedné kanceláři.

LN Zkoušel jste už tehdy porovnávat role rektora?

Tehdy ne, ale v zásadě lze říct, že v USA jsou profesionální rektori (tam se jim říká prezidenti), kteří rotují po univerzitách víceméně podle pravidel nabídky a poptávky. Nevolí je akademický sbor, ale vybírá správní rada školy.

LN Měl jste v Americe pocit, že vás Univerzita Karlova připravila ve vašem oboru dobře?

Ano. Necítil jsem žádnou nedostatečnost.

LN Máte pak nějaké vysvětlení pro fakt, že se naše univerzity, včetně té Karlovy, neumísťují ve světových žebříčcích úspěšnosti nijak dobře?

Já vím o dvou žebříčkách, jeden vydává Šanghajska univerzita a druhý časopis The Times. Ten první řadí první stovku nejlepších jmenovitě, další místa pak uvádí souborně po stovkách. Univerzita Karlova je ve třetí stovce, myslím že z celkem pěti set sledovaných. Ani v žebříčku The Times, který staví hlavně na referencích známých osobností, nezáříme. Podle mého je to ale ovlivněno tím, že se hodně staví na přírodních vědách a citacích právě v přírodovědeckých vědeckých časopisech. Roli hraje i počet Nobelových cen, které jsou ale zase většinou z oboru přírodních věd. Přitom na Univerzitě Karlově jsou významně zastoupeny humanitní obory. Z tradice.

LN Budete jako rektor něco zásadně měnit?

Já nejsem revolucionář. Rozhodně míním stavět na pozitivech, která jsou k dispozici. Chci zesílit úsilí, aby univerzita byla nejen prestižní výukovou institucí, ale také prestižním vědeckým pracovištěm. Je také třeba řešit nazrálou záležitost větší dostupnosti studia, aby Univerzita Karlova fungovala víc jako celek než jako soustava nezávislých fakult.

LN Aby si studenti mohli zapisovat předměty na různých fakultách? Nejen na své domovské?

Ano. Ono je to de facto možné už teď, ale nikoliv úplně snadné. Někteří studenti to využívají, ale aby se taková možnost sama nabízela, to ne. Přitom právě obrovské oborové rozpětí je na škole bezesporu zajímavé.

LN V čem je podle vás v tomto případě problém?

Existují nejasnosti, zda je možné započítávat studium na jiné než na domovské fakultě do studijních povinností potřebných k získání předepsaného počtu kreditů. Zatím se to dělá spíše pouze jako cosi navíc. Dořešit je třeba také ekonomické aspekty. Zatím je to tak, že pokud by některá fakulta učila větší množství studentů z jiných fakult, mohla by na tom být finančně hůř než jiné.

LN Nebylo by dobré uvolnit podmínky pro výběr oborů tak, aby studenti nebyli tolik vázáni danými kombinacemi, jako je třeba filologie - hebraistika a podobně?

Se současným zaváděním celouniverzitního kreditního systému bude jistě možné v tomto ohledu něco udělat. Na druhé straně v tom univerzita nemá úplně volné ruce, protože jednotlivá studia jsou v současnosti akreditovaná Akreditační komisí, jmenovanou vládou. Ovšemže akreditace lze přepracovat a dát znovu k posouzení. Proces ale není jednoduchý.

LN Musíte se řízení školy učit, nebo vám pomůže fakt, že jste byl několik let předsedou Akademického senátu UK?

To je pro rektora užitečná zkušenost. Určitě ji využiji.

LN Počítáte s tím, že můžete kvůli nové funkci stagnovat v oboru fyziologa?

S tím počítat musím, nicméně přednášet úplně nepřestanu.

LN Čím se vlastně konkrétně jako fyziolog zabýváte?

Prouděním krve v plicích a v placentě. Zejména placenta byla z tohoto hlediska dost málo zmapovaná. Přitom je to zajímavé. V jiných orgánech bývá běžné, že když se omezí přísun krve, cévy se rozšiřují. V placentě je to přesně naopak a může to mít významné důsledky.

LN Kolik máte dětí?

Tři. Nejstarší, syn, je na gymnáziu. Děvčata jsou mladší.

RADKA KVAČKOVÁ